UB. BERGEN
Ms. 187 a

№ 47

Pakke № 38.

Aftrids
af Monumenter, Prospecter og Andet,
som jeg har foretaget paa Reiser
i Norge Aar 1825, samt Copier af
endel Pergaments-Breve. —

№ I.

Bautasten ved Aaröe, i Romsdalen.

Længde 6 Alf.
Bredde 3/4 —
Tykkelse 1/4 —

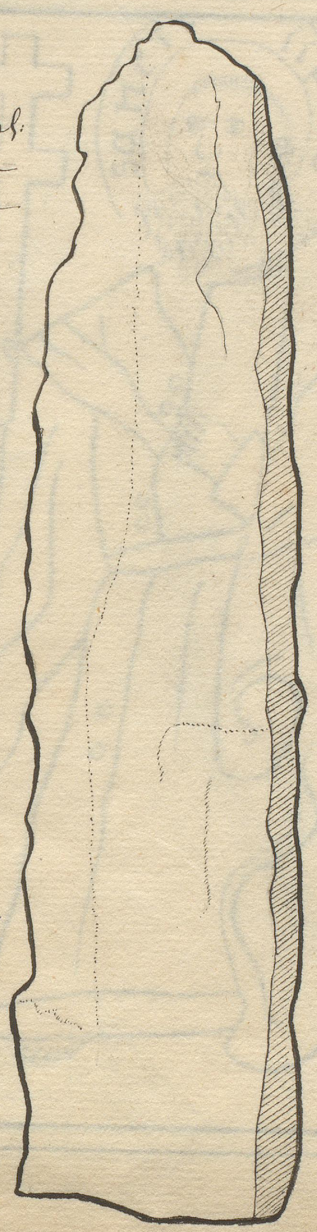

№ II.

Ligsten paa Tingvold Kirkegaard, paa Nordmöer.

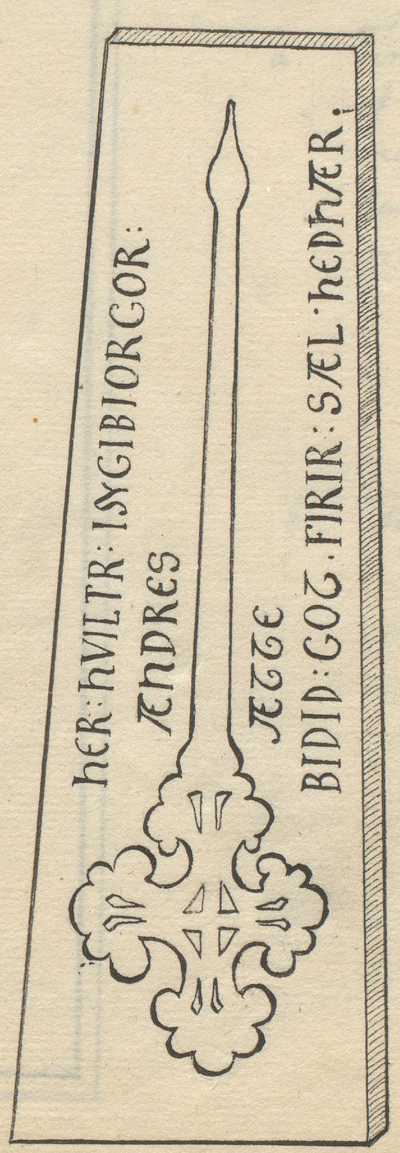

№ III.

Paa den store Dör i Øje Kirke, i Sirendalen.

a. indvendig paa Jernblikket ved Laaset:

CLAUDE MUNDO RECLU-
DE DEO. 1724.

b. paa Nöglen til Kirke-Dörren:

ORATIO CLAVIS COELI.

c. udvendig paa Jernblikket ved Laaset:

FRUSTRA APERIT QVI NON
RECIPIT.

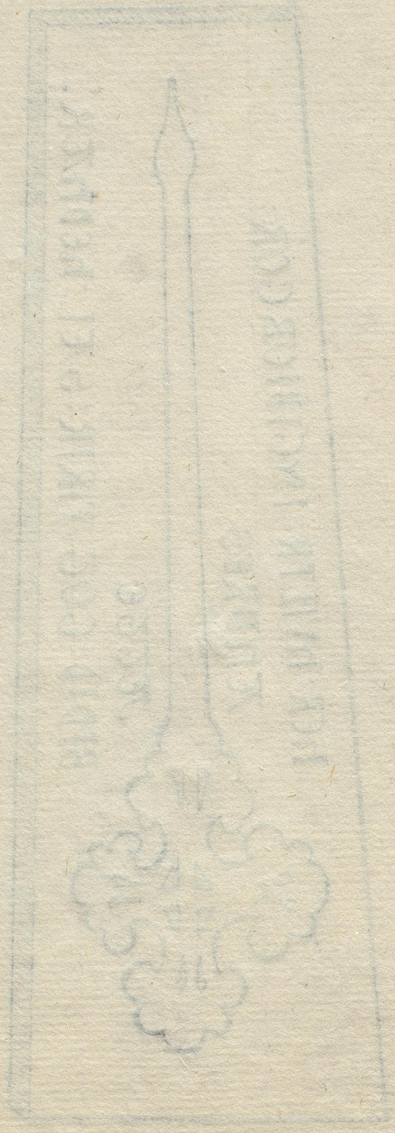
SCIENTIA POTENTIA EST
SAPIENTIA

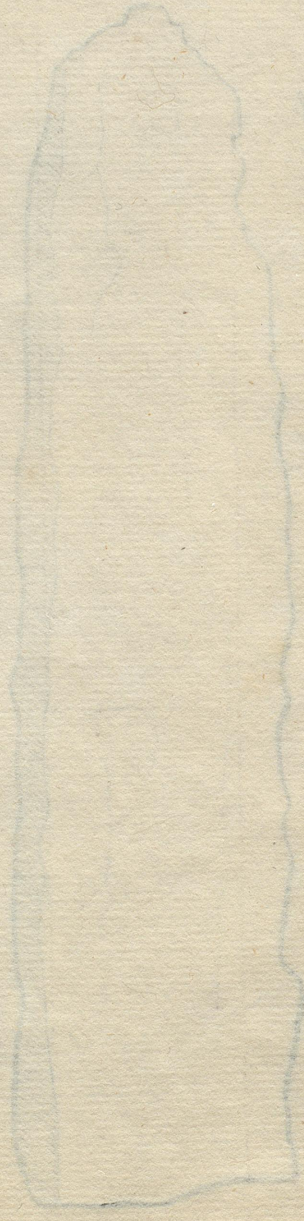

№ IV.
Paa en Tude i
Tingvold Kirkes Chor.

№ V.
Paa Tingvold Kirkes Klokker.

a. Tingvold Hoved Kirke Klokke omstöbt af Friderich Kiedster udi Trundhiem Anno 1705 da Stver von Ahnen var Stiftbefalingsmand ok Doctr Peder Krog Bischop.

F 4.

---

b. Tingvold K. Anno 1757.

No. VI.

Döbe-Fad
i Tingvold Kirke,
paa Nordmöer.

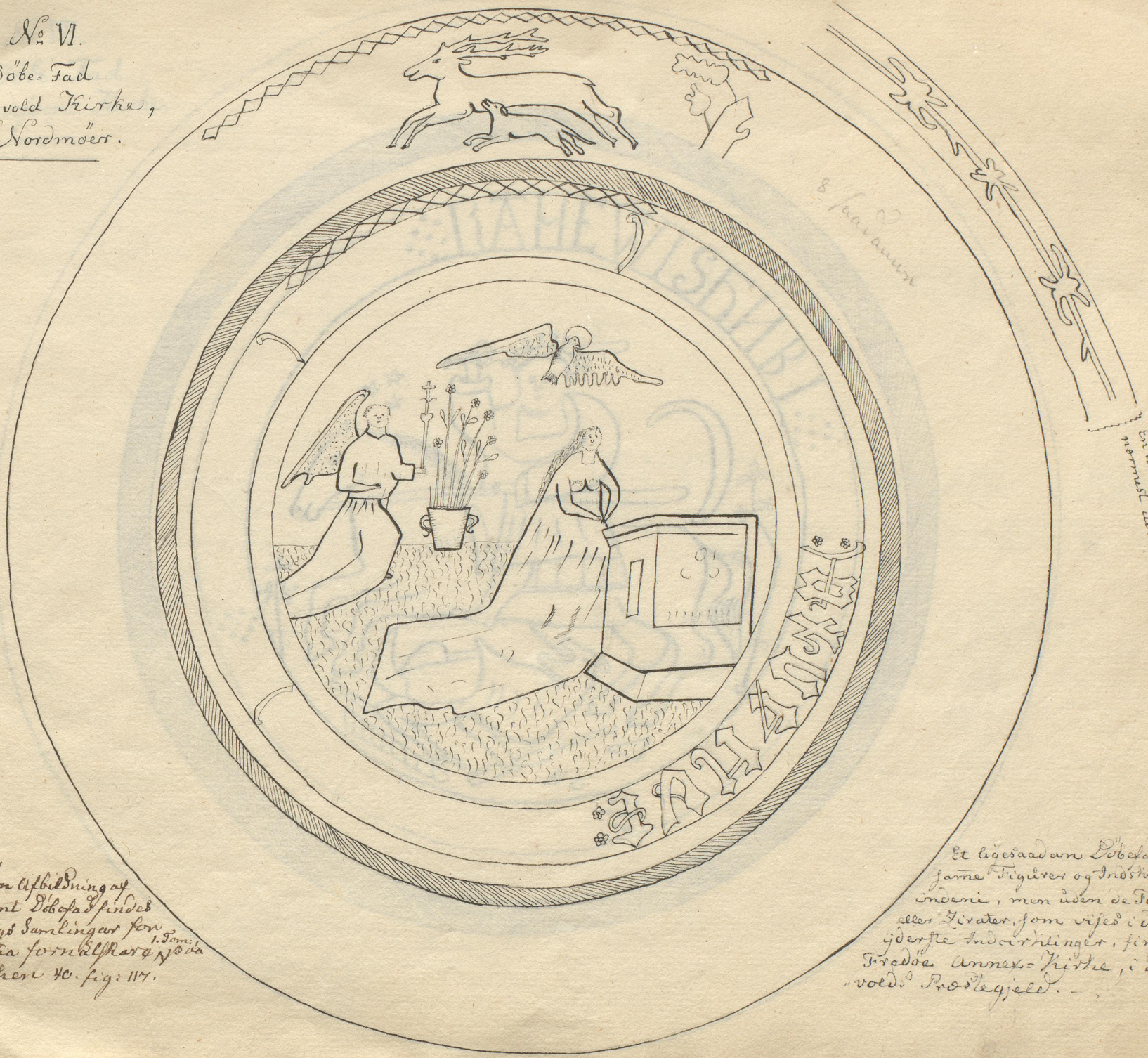

En saadan Rand staaer normest udenom Inscriptionen.

En skjön Afbildning af et saadant Döbefad findes i Sjöborgs Samlingar for Nordiska fornalskar 1. Tom: N:o 1 Planchen 40. fig: 117.

Et ligesaadan Döbefad, med same Figurer og Indskrivt indeni, men uden de Figurer eller Zirater, som vises i de 4 ijderste Indcirklinger, findes i Fredöe Annex-Kirke, i Tingvolds Præstegjeld.

№ VII.
Döbe-Fad
i Söndelvens Kirke,
paa Söndmöer.

No. VIII.

Over en Dör i det Huus, hvori Christian den Sjette logerede da han Aar besögte Christiansund.

Protegat intrantem, custodiat heic habitantem,
Servet et hasce domus pervigil ipse Deus.

I den Stue, hvori Kongen logerede, har, indtil for faa Aar siden, hængt en Tavle, med en Inscription, som mindede om Kongens Ophold der; men denne Tavle er nu /: 1825:/ borte. — I Stuen hænger derimod et vel malet Portrait af en Mand i Ridder-Dragt, med en Comando-Stav i Haanden. — I et af de överste-Hjörner af Maleriet staaer:

Ætatis 54.
ANNO 1660.
T.

En Kjöbmand Nissen skal have ejet Huset paa den Tid, Kongen logerede der.

No. IX.

Paa Kirke-Klokkerne i Christiansund.

---

a. den største:

ME FECIT NICOLAAS MULLER AMSTERDAM 1734.

b. den mindste:

ME FECIT I.A.D.GRAVE AMSTELODAM
ANNO MDCCXXV.
CVI.
FOSUNDS KIERCKE TILHØRIG.
1725.

NE FECIT NICOLAAS MULLER AMSTER.
DAM 1734.

NE FECIT I. A. DE GRAVE AMSTELODAM
ANNO MDCCXXV.

FOSUNDS SIERCKE TILHORTE.
1725

№ X

Döbe-Fad
i Enke-Fattighuset
i Bergen

No. XI.

Paa et Malerie i Strijens Kirke, i Nordfjord.

1ste Medaillon: ✝ HER: BYRIAR: SOGV: ENS: HELGA: CROS: SO: SĒ:
KOSDROA: K'NĒDE: HA: AF: IOS ..... LANDE: TIL:
SERK: L ... D=:

Et Taarn. Et Altar med en Bue over. En Kriger af Stand holder et Kors over alteret. 3de Krigere som Tilskuere före en Figur, der ligner en Firben, i deres Skjolde. Den ene Kriger holder en tretunget Fahne, hvori samme Figur er anbragt. Tre opsadlede Heste sees.

2den Medaillon: ✝ HER: KEMER ... K: LANDE: MED:
HELGV: CROSSE:

Et Taarn, hvis Port er aaben. Ovenpaa Taarnet ere anbragte nogle quindelige Figurer, som med oplöftede Hænder betragte en ankomende Rytter-Skare. Gejstlige Personer vise sig i Porten ligesom for at modtage de Ankomende. Fire bevæbnede Personer til Hest, medförende den tretungede Fahne og et Kors, som föres af den Fornemste, nærme sig Porten.

Fortsættelse af No. XI.

I Hermans og Jalm: Saga cap 18 ses, at en Gattinna eller stor Erwinna i Serkland eller Sircassæt, brunnamnd Thorbjörn, gaft å sin arm en saa kallad Glärsalur, eller skinnande yuckl; Därom själfwa Sagan kan læsas i des 23 Kap. Björners Hjälta prydned p: 63.

Glerhimini

LARHĪNT

Glasthimmel

/: Kronhimmel af Glas :/

Medaillon ... I överste Deel findes en Fyrste, holdende höjre ... de Rigsæblet i den venstre. En Sol er anbragt til höjre, og en ... haane til venstre af ham. – Han bærer en stadselig Kappe. – Fire Personer, anbragte i Medaillonens nederste Deel, og hvoraf 2 synes at være Fruentimere, rette deres Hoveder og Hænder op til Fyrsten, og betragte ham. –

...ne har ovenanförte ...fning holdes, og det Partie

...:AN ... HEL ...

s. S.

Herr Stiftsamtmand Christie

at Sijni, Suni, Bemærker Sönner,
kan sees yaa mangfoldige Bautasteene. — Blandt
disse anføres Her: Göransens No 138, citeret i Antiqvs Annaler
2det B: p: 107, ~~[illegible]~~: No 1172, citeret ibid: p: 128. —

Fortsættelse af No. XI.

3die Medaillon: ✝ HER:STER:KOS ..... LARHĪNT:STNV̄:MED:
AROS:GVDS:SOL:OK:TV̄OGL: .....
LLASZ:GVD:

Medaillonnen er afdelt ved en Bue, ziret med 4 Løvehoveder. I øverste Deel findes en Fyrste, holdende højre Haand paa et Kors, og havende Rigsæblet i den venstre. En Sol er anbragt til højre, og en halv Maane til venstre af ham. – Han bærer en stadselig Kappe. – Fire Personer, anbragte i Medaillonens nederste Deel, og hvoraf 2 synes at være Fruentimere, rette deres Hoveder og Hænder op til Fyrsten, og betragte ham. –

4de Medaillon: ✝ HER:STGRAZT:ERARLTVS:A:SYNT:
KOSDROA:MED:GVDS:STYRK:* ..... T:BRV:

To bevæbnede Partier møde her hinanden. – Det ene har ovenanførte Dyr i sine Skjolde, det andet et Kors. – En Trofning holdes, og det Partie, som fører Dyret i sit Skjold, ligger under. –

* OK:AN ... HEL .....

Fortsættelse af No. XI.

...AIS FRE: KOSVROFI: R:
...FER: HEIM: MED:

...med 6 Lövehoveder. – I den överste Deel findes 2 Personer, hvoraf den ene, holdende med höjre Haand paa et Kors, og havende til Höjre en Sol samt til venstre en halv Maane, maae være den samme, som forestilles i 3de Medaillon. – Hovedet bliver ham afhugget af en Kriger, som förer et Kors i sit Skjold og paa sin Kjole. – Underste Deel forestiller et Tog, af 4 bevæbnede Mænd til Hest, som sijnes at ville rejse videre. –

6te Medaillon: + HER: KEM: ER AKLIVS: TIL: IOSALA: BORGAR: OK:
SAR: ...
...PRYDI: SINAR:

...bnede Figurer, som holde et ...Hest fortsætte Toget. – Den ...Kors, og en af de Simplere,

---

I Hickesii thesaurus lingv: vet: sept: Pars I. pag: 3 in grammatica Franco-Theotiska findes:

℞

at betyde: Rex.
Ligeledes findes det yea gamle Mynter. —

sakir, formedelst. Saaledes: viku-sakir, formedelst Ugen.
sökum vors alldurdoms, formedelst vor Alderdom. —
sakar thoss at kloskar varer, i Anledning af ah
klerker vare. (vid. Dagske Mag: 1 B. p: 333.)

5te Medaillon: ✝HÆR:DRÆPIR:ÆRFAKLIVS:KÆIS FRÆ:KOSDROFI:K:
OK:HÆRIFR:ÆROS:GVÐS':OK:FÆR:HÆIM:MÆÐ:

Medaillonen er afdelt ved en Bue; ziret med 6 Løvehoveder. I den øverste Deel findes 2 Personer, hvoraf den ene, holdende med høire Haand paa et Kors, og havende til Høire en Sol samt til venstre en halv Maane, maae vare den samme, som forestilles i 3die Medaillon. Hovedet bliver ham afhugget af en Kriger, som fører et Kors i sit Skjold og paa sin Kjole. Underste Deel forestiller et Tog, af 4 bevæbnede Mænd til Hest, som synes at ville rejse videre. —

6te Medaillon: ✝HÆR:KÆM':ÆRFAKLIVS:TIL:IOSFLA:BORGFR:OK:
SÆR:ÆRRI:PORT:A:SFRÆR:PRYÐI:SINFR:

Et Taarn, paa hvilket er anbragt 2 bevæbnede Figurer, som holde et Kors imellem sig. Tre Personer til Hest forestille Toget. Den meest udmorkede blandt disse fører et Kors, og en af de Simplere, en trætunget Fahne med Kors i. —

I et Document af 1297, som anføres i Schønnings Beskr: over Ts: Domk: anhangat p: 60, forekommer Ordet: mote ganga i samme Bemærkelse som her, nemlig: höjtidelig Modtagelse, Gaaen i möde. –

Fortsættelse af No. XI.

7de Medaillon: ✝ HER:FAGNAR:ALLR:LYDR:TIL:KOMO:ENS:HELGA:
CROS:MED:MOTEGŌGO:OK:ARE:TIGN:

Et Taarn, med aaben Port.– En Grouppe af ubevæbnede Mennesker har samlet sig til Porten.– Efter Klæderne at dóme synes det at være Folk af Betydenhed.– Den Fornemste blandt dem holder et Kors i Vejret, som de óvrige betragte med Opmærksomhed.–

8de Medaillon: ✝ HER:ER:VP:SETTNING:ENS:HELGA:CROS:
FENGO:DADIR:MEN:LIF:OK:SIVKIR:HEILSV:

Et Alter under en Triumph-Bue.– Nogle Mennesker ere samlede og plante et Kors paa Alteret. Ved Alter-Foden ligge et Par Figurer, som have Udseende af Lüg.– Nogle knæle ved disse.–

№ XII.

Döbe-Fad i Oüs Kirke,
i Söndhordlehn.

Copie af et Skarteskjeb Brev og Dom
paa Pergament, som forvares i Wilvigen paa Nordmöer.

Wiendis Wij Effterskrefne Baardt Sethem, Lensmandt, j halfom Tinglaug, halvor Indrelle, Jonn Indr-
uollem, Grim Vollem, halsten Skeedgaardt, Oluff Bethenen, Per Aakuigen, Baardt Torjuell,
Iffer j Vagen, anndrs ibid., Per Böe, Stork vatne, :: Knudt Stensuigle, Lensmand j Skegle
Tinglaugh, Oluff Rödsand, Baardt Ström, Per ibid, Per Jentt, Elingh Skeedall, Per Vgestuel, Jordt
Diurseth, Johann ibid., Crestoffer Skjrseth, Endre hoiseth, Och Jon Strake, :: alle Eboforne Laug-
„ritts Thenn, Paa Nordmör, :: Och Giör vetter Luigen for alle vdj Dette vortt Obne Breff att A° Domini
1595: Ten 7 Juny varre Vj Coulighe Till Neffnd, att Skulle Offuersee Skandzage Oc forfarre that
Dette Skarte oc Skarheren ij meilluind Tuenne Gaarde veed Naffun Vduigen paa Ten
Ene oc Trokker paa Ten Anden Side :: Luigendis vdj Tinguoldtz Prestegield, Boede Till feldtz
oc fierr :: Ta haffuer vj Ter Offer verritt Leijligheeden Ter Om forfarritt j alle Maade Oc Op-
„funden Noyde Gamble oc forenne Skerke oc Skarheskall huilcke Udöser forst ij Skiöfunet
„Ter aff oc ijdertt ij högste Skabo, Ter ifraa Luige Neer ij Riöberigh, Siöden Bienette Neder Skot
furrenn, skall finnis Skerke och Sten Nedsatt, huilke Skarskeskell ere alle Luige oc Jaffne
funden oc Duist Ted Ene Effter that anditt :: Saa Tj her Effter oc heeden Aff Vrögligen
hollis skall Paa Boede Siider: ~ Inden for Dette fierre Skerke Skiuder Stt Ner Kallis
Brunafs, Som Luiger paa Vduigs Eigner Paa Same Nes Er Optagitt Stt verppe Soede oc fisske
Lunde Saa att Pleyttid oc Drettidt Er steyttidt Oc sett ved Same Nes Luige vd ij Soken
Nu vduiser ikt fierre Skerke Luige vd Offer Böijen paa Same verppe for huilcken Aar-
sage Tj forsuar for Trokker Skentte Segh nogen Lodt att niude vdj for Ta fisske Lunde huor
till hentter paa vduigen ville Ingen Samtöcke Giffue Oc Skentte thy Lunder med rette
att werre falden thill Bine Leijrhall :: war Ter fore paa Beige Siider Dom Begiaret dis ::
Ta Till forberneilthe Sagd Leijlighaed haffuer vj Saa paafunden oc afsagtt att Efterj for-
skreffne fisseuonn :: Lyrknuonn: oc Lunde Er Luige vdsett for Same Nes :: Desligeste Pleyttid oc
sett Boede Pleyttidt oc Drettidt paa Same Land och Vduigs Selfalden Leimaall :: huilcr vj mod
vj j meilum Gudt oc Dr icke anditt Kanze Luige eller paafinde Enn for verppe fisseuon
oc Lunde Bör meth alle Dette att Luige Till vduigen :: Oc Efterdj Bemeilthe Tro Ekers Lei-
maall Recker icke Landsaft Till Same verppe :~ Tes Till widre windisbiurdt att Saa Er j
alle Maade Som for skrefft Staar Trokker vj worris Singnetter her Neden for oc worris
Dette Boemerke skrefft her vnder :: Datum Dje Loco Vtt Supra. ~

Anmerkninger:

1. Pleyttid oc Drettidt nllers Drettidt ~ paa Tofs: rs Prektst: Formodentlig, Drenn, Jagnn, Drift, og Drätter: ers
„kun Dragnn. ~ Formodentlig vy da vsk at Pleyttid: vl gjmrd; som vy stor i Vönn for at gjmme nllers
„endr fisken ind i nodrn; vg oc Drettidt, hvilket nodrn, Jnnen fisken fangis. ~ Endnu vr Dr:
„sudskrifterna: Trokker vg Drette nllers Drotte. ~

2. Böijen

3. Fisseuonn nllers fisseuon, kunnn maaskun af Ord Tofs: von :: haab, Forhaabning, og bnkjendt
„altsaa: Adgang nllers Tilkomst til Fiskerie. ~ Ord Sidstn er vigtigt, kan Prof af Pleyg: adskillig
Provinsielle Ord, Landsl: Dalek. Cap: 34 vers
Sand p: 216 j Jnson Vende-von for Adgang
Som Hand ogsaa ord vnyd d: fold Nidl.
Cigrd Magni Gild i Loo, Landsl. B. Cap: 6

4. Tro Ekker. ~ Gaardnn kaldes nu Tre-Ekkrenn. ~

Copie af et Skattskyld-Brev, som forvares paa Wiborgen, paa Nordmöen.

Kiendis Wij Efterskrefne, Siffr Gimsöe, Lensmand i Gimsöes Tinglaug, Peder Torvigen, Cluff Tönnes, Jonn Skakkebostad, Arne, Raulsund, Torre Guldtzuigen, Knudt Ohre Ohree /: Frøen :/ Jonn Biertzbrand, Jacob ibid: Cluff Ordt Jonn Qualuogld oc Jenns Högfeldt, alle Eddzuerne Laugrettesmend paa Nørmörd, Oc Gior witterlig for alle vdj Thette vortt Obne Breff att dumo Dnij 1594 Ten 13 Juni Warre wij laugligen tillstedtitt att Skulle gaa that Skatte Skaerke oc Skarkeren i mellum Tidenne Gaarde ved Nassun Giulle paa then Oye oc Wolvigen paa Ten anden Side Lugendis i Tinguoldby Prestegield, bode Till fulde oc fierre Offuen oc Neden: Saa for thet förste Effter itt Gamelett Bref oc Windis Biurd, Som Arne i Quedbyigen Som War En Wellöfuede oc welbedaged Mand nu paa Sin Siste Aar: Lugendis wdj Sinn meninge that hand wdj Sinn Ungdoms Tide hafde arott Arotteskouff /: Ruott Ruottskouff :/ ytterst veed Breuigh oc Same Arotteskouff /: Ruottskouff :/ maatte hand Skatte metth Loff oc minde aff En gammel marw ved Nassun Torre Cluffson sidst Breuigh Som the Gatte Wolvigen oc War ij Dj Tide En ödegaardh. Saa hafuer wij Landfogitt Offuen oc Neden.- Saa befindis that Gandske rett oc Lugelig Ofn dee Skatte garnble formedt Skatteskell ther werritt hafuer Som Nogle Gamele Stene vduijser Som ther ok fonden var ath wij icke i Nogen Maade kunde finde Lugra Skerke imellum forn: Gaarde.- End thet förste fierde skerke oc hrem /: Syran :/ findis först Straxs ytterst ij ight Berigh nest Breuigh. Ter aff ij höyste Skaba oc Suden Op ij höyste field findis thre andre Sterk Nedtzatt.- Suden Lige Nu benitte Nord paa fiellett findis aff merkett, bode meth Steen Varer oc Skiöse Huilke forne Skarkerna findis Sesstne ok Lige Effter huer andre ok Skall hor Effter ok heeden, aff vrögeligen kollis pha baade Suder. att Dette Saa vdj Sandheed funden ok giortt Er Som forskreffuitt Star Lade vj henge vorris thrögta Segnett her vdj Neden fore ok voris rette bomerke vnder Skreffuene Laditt. Datum Dess loco Vtt Supra.

Anmerkninger

1. Gimmes Tinglaug Enderunder
2. Qaarden skrev den nu saa kaldte Frey, hvor nu Borchestrand, strax Vester Adelsten kommer Eriks Thuurn ved beskrevne Dag aar 958.-
3. Qaarden Giulle kaldes nu Juul, og Wolvigen: Wulvig.
4. arott arottskouff; Grad dette betyder, vund jeg ikke.- Rod er paa Isl: at ogrode, opbryde, maaske kommer ord Draf, og skal betyde: at ograve Torv-Rödder, endnu tildags hvorudover nogle til Brænde.

Copie af ett Skiöde, som förvarad paa Gaarden Rotaas i Nordmöer.

Öllum mönnum peim sem petta bref sea eda höira senda Kolbein Nikulasson
ok Bryniolfr Nikulasson ok Eistein i Askarde Gud G. ok sina kunigt gorande
at mer varom pr i hia i Sedstofonne (: sedstofonne :) a Pinguelle a Nordmöre a ma-
„nadagen nesta epstir vetr neto a pridia are Hakonar Noregs konogs er Stei-
„nar Klemesson ok Ingiberg Kolbeins dotter kona hans vidr gengo metth
fullu handabande at por hefda felt Siugurdi Jonssone fordergs leigu
ok fiegrd spanna leigu iardar i Riottasom er ligr a nordmöre i Ping
„uallar Kirkiu sokn metth ollum peim lunendum er til hafua legit
fra forne ok nuiu utangards ok innan til alda odals ok ofuelegrar
eignar ok hans erfungu eftir han hendst ok adr nemdr Steinadr Kle-
„messon ok fyr nemd Ingiborg kona hans at por hafda upborit
alla aura af fyrnemdu Siugurdi fyr adr nemda iord ok at han hafde
loket (: laket :) fyrsem ein skilrikr madr til saminda herum ffetu mer
var Ensigli fyr petta bref er gort var af degi ok are fyrsegin

Omskrivelsen:

Alle Mend, dem som dette Brev ser eller høre lyder Kolbein Nicolajsøn og Brynjolf Nicolajsøn og Eistein i Asgaard Guds og sin
Hilsen, kundgjøre vi, at vi have vaa Thingvold vaa Nordmøer, Mandagen næst næst Pintse-Dagen
vaa det tredie Aar næst efter Hakon blev Norges Konge, i Aaret 1220
Klemedsøn og vor Kone Ingeborg Kolbensdatter med fuld lovlig
Formening at have solgt til Sigurd Jonsøn nu Gaarden Eriu og Fiva
Øyane Eriu Jord i Rotaasen, som ligger vaa Nordmøer i Thingvolds
Kirke-Sogn, med alle de Herlighed, som dem tilliggend fra old
og ufindelig Tid, idem- og rudum-gjerdes, til rett Odel og umueligt
Eiendom og dem overmeget næst dem. - Afsmeden Steen Klemed
søn og vor Kone formelde Ingeborg med sig ogsaa at have
og gjenbaaret den fulde Kjøbesum af formeldte Sigurd for afsmeden

[illegible] Jord og ak [illegible] Ende for sig som nu med Kraften Magt. —
til Midnatstjend Dagen som Natten nu mørn Dagl for Dette Døren, som
Dem skrevend Dag og Aar som forandsord. —

Ordforklaringer:

1. Askarde nu ikke Gaarden Aasgaard, beliggende i Lungen af Bogfjorden, i Lærendalen; thi den ligger ikke i Tuftefork Vestligste nogen Gaard af saadant Navn.

2. Sedstofonne nu ukj: det almindelige Ord: af fed d: Bedmoder, og stefna Forsamling, Møde. — Dog er dette ligesaa vissligt, at det skal mon: ungdoms, neben den Ting, hvor man samledes, for at pleie Forhandling. — Af stefna, Ting, og sota, som findes i Bremerkerne, at vorde, til at Sagen. — I Brev af 1432 fra Archbishop Tie Schönings Dipl. Norv. omn. Tom. Brevb: 323. / nu forvrænget i Selvstændig.

3. Hakenar ble. — Nu ukjendt Navn. Hagen Hagensøn. — Dens Fødsel nu altsaa 1220. skulde Ord ukjendt Hagen Ifølge 6te nden Saleg, — da nu dens Død 1302. —

4. Piotasjorn, nu Gaard, i Gagnats Sogneleng, hvilken nu kaldes Piotaas.

5. allda oddi, mund jeg ikke at gjøre andenstedes: med ukj Ord. — allda: „virkelig nu gyldig Ord: nu oprigtig, sand, Ægte. — Hvis ikke Ordet til Samme Raad forstaar, henviser jeg Læseren for, at allda Oddi, skulde sammenbindes med det foregaaende, og mon: aldrens Tid, d: alle „Dødelige. —

6. alla aura, beskrevet ukj: den fulde Kjøbs-Sum, baade Skotnings-aura og Jordar-aura. —

7. loket maae ved Beskrivelse: „ved som sig". — Paa Ord: nu lok: Lukke, Slutning, at Testamentsbrevet. — Jvnf Brevet af 1297 fra Kong Hakon Magnussøn „som d: vide angaaende Archbishop Jons Brev: omm Arvet Øxne Bog: Balke om: „at Du vilt ei i luka testamentum" og siden: „eff Du lyker ei som nu er bodet" i hvilken synes at betegne, at lyka, lukke ellers loka Omvendt: at bukke, og forbinde sin Forpligtelse, ved som sig. — Ved Forlig fra Kong Hakons Forund og Landsmænd i Trondhjem i Aaret 1297 d: ibid. p. 32. / forhandlingen vedsat luka og loket, som bukke og Landet. — Hagens Confirmations Brev af 1320 i Diplom. mag: I. 6. p: 336 / stulde vi som vi